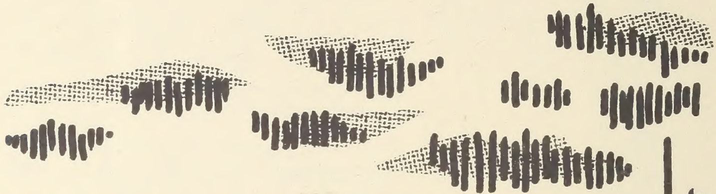
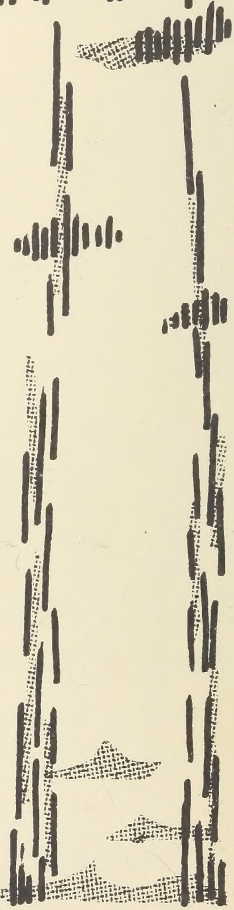
הגדה
של
פסח

הַגָּדָה
שֶׁל
פֶּסַח

גְּלִיל-יָם

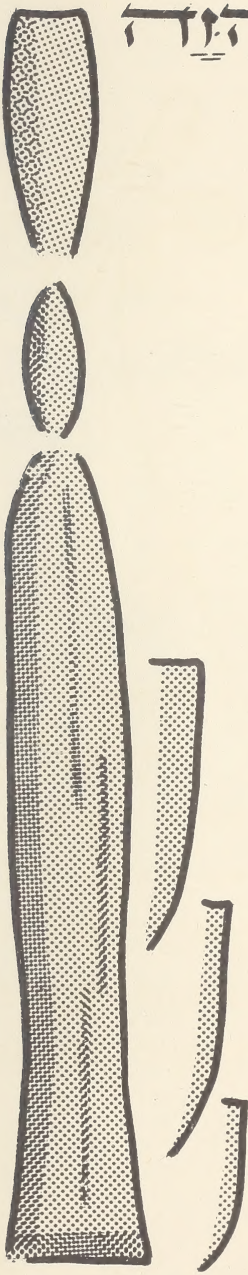
הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב

היתה רוח אחרת.
גבהו שמי השמים.
ויגלו מרחקים כהירים.
רחבי ידים ——
על-ההר עומדות
רגלי האביב —
על-המגרש עם-שמש
אדים חמים משתטחים
מן-העצים הרטבים
פטרי ציצים מתפתחים

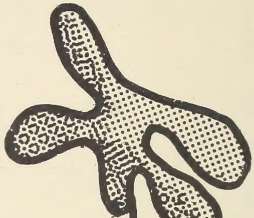
היתה רוח אחרת
מסביב

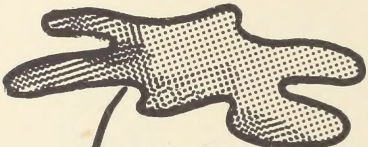

החדש הזה

לכם ראש חדשים
ראשון הוא לכם
לחדשי השנה
חדש האביב-
ובחדש האביב
בארבעה-עשר בו
זמן חרותנו-
והיה היום הזה לכם
לזכרון וחגתם
אתו לדרתיכם
חקת עולם תחגהו
כי בעצם היום הזה
יצאו צבאותיכם
ממצרים ——
היום הזה הייתם
לעם

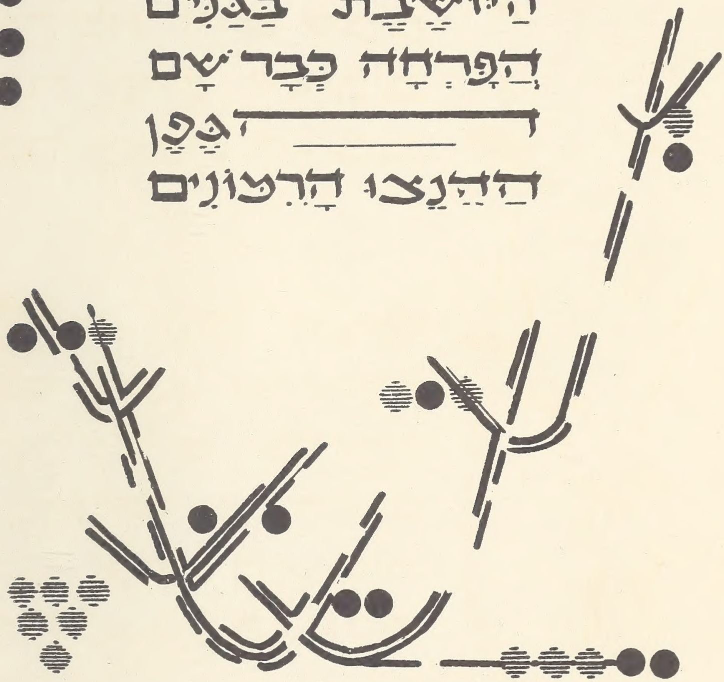
לכה דודי
נצא השדה
נלינה בכפרים:
נשכימה לכרמים
נראה אם פרחה
הגפן
פתח הסמדר
הנצו הרמונים

כי הנה הסתו עבר
הגשם חלף הלך לו:
הנצנים נראו בארץ
עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע בארצנו:
התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר נתנו ריח:

כבר חלף הלך הגשם
הנה הסתו עבר
הוי הגידי לי
היושבת בגנים
הפרחה כבר שם
הגפן
ההנצו הרמונים

מי שיוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמלבלבים אומר: ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובים להתנאות בהם בני אדם

מַה יָּפִית הָאָבִיב
בַּשָּׂדֶה בָּאָחוּ
הַצִּיצִים יִפְרָחוּ
צַהֲלַת חַיִּים סָבִיב
מַה יָּפִית הָאָבִיב
מַה נָּעַמְתָּ הָאָבִיב

מַה יָּפִית הָעוֹלָם
יַם דָּגָן שׁוֹטֵחַ
יַד גַּלִּים בָּרוּחַ
וּמְאִירִים פְּנֵי הָאֲגַם
מַה יָּפִית הָעוֹלָם
מַה נָּעַמְתָּ הָעוֹלָם

מַה יָּפִית בֹּקֶר אוֹר
כָּל עָנָף כָּל עֵשֶׂב
יִגְמְעוּ טַל כֶּסֶף
יִשְׁתּוּ טַל יָפִיצוּ מֹר
מַה יָּפִית בֹּקֶר אוֹר
מַה נָּעַמְתָּ בֹּקֶר אוֹר

הגיע ליל פסח. כל
העולם כלו אומר הלל.
הלילה הזה אוצרות טללים
נפתחים

טל צוה שנה טובה ומעטרת
פרי הארץ לגאון ולתפארת
עיר כסכה נותרת
שימה בידך עטרת בטל

טל נופף עלי ארץ ברוכה
ממגד שמים שבענו ברכה
להאיר מתוך חשכה
כנה אחריך משוכה בטל

טל יעסיס צוף הרים
טעם במאדיך מבחרים
חנוניך חלץ ממסגרים
זמרה ננעים וקול נרים בטל

טל ישבע מלא אסמינו
הכעת תחדש ימינו
דוד כערכך העמד שמינו
גן רוה שימנו בטל

העמר

כי-תבאו אל-
הארץ אשר
אני נתן לכם
וקצרתם
את-קצירה
והבאתם
את-עמר
ראשית קצירכם
אל-הכהן:

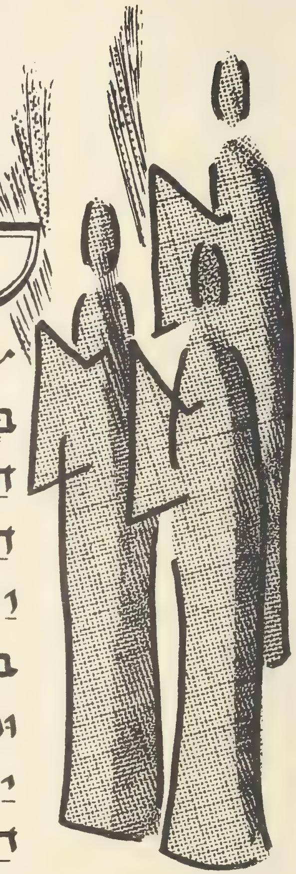

עמר התבואה החדשה
ואגד אגדים בבר
ואלם אלמות בבר

וְכָךְ הָיוּ מְבִיאִים אֶת הָעֹמֶר
כַּאֲשֶׁר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם:
הַדְּרָכִים הַמּוֹלִיכוֹת לִירוּשָׁלַיִם
הוֹמוֹת מֵרֹב אָדָם. מִכָּל פִּנּוֹת
הָאָרֶץ נוֹהֲרִים הֲמוֹנֵי אֲנָשִׁים:
נָשִׁים זָקֵן וָטַף לְהַר-הַבַּיִת-
שְׁנַת בְּרָכָה. הַתְּבוּאָה עָלְתָה
יָפֶה וּמְכַסָּה מֶרְחֲבֵי שָׂדוֹת.
הֶהָרִים סָבִיב יְרוּשָׁלַיִם
מוֹרִיקִים וּמְעַדְּנִים בְּרֵיחָם
אֶת נַפְשׁוֹת כָּל הַבָּאִים
וְהַשִּׂמְחָה רַבָּה וְכָל פֶּה
יִפְצַח בְּרִנָּה: וּבְשִׂמְחָה
וּבְרִנָּה נִכְנָסִים הָעוֹלִים
יְרוּשָׁלַיְמָה

מַגִּיעִים לְמוֹרַד אַחַת הַגְּבָעוֹת. שְׁלוּחֵי
בֵּית הַדִּין עוֹמְדִים מִלֶּכֶת. מִסָּבִיב לָהֶם
בְּמַעְגָּל מִתְיַצְּבִים הָעוֹלִים הָמוֹן עַם רַב.
מִתְכּוֹפְפִים הַשְּׁלוּחִים. בּוֹחֲרִים בְּקָמָה
הַמְשֻׁבַּחַת. אוֹגְדִים אוֹתָהּ וּמַשְׁאִירִים
אוֹתָהּ בִּכְרִיכָתָהּ ———

קול תרועה ורנה
נקצרת הקמה —
שמים את הכריכות
בתוך הקפה על
הכתפים מובאות
הקפות אל העזרה
והמוני החוגגים מלוים
בשירה ובמחולות —
ומשבשל העמר
יכריז הכרוז —
העמר בשל
הקמה מנופה
התבואה מותרת באכילה
וכלם פורצים בשירה
אדירה והרגלים
מתרוממות למחול
העמר

שִׁבֹּלֶת בַּשָּׂדֶה כּוֹרְעָה בָּרוּחַ
מֵעֹמֶס גַּרְעִינִים כִּי רָב.
וּבְמֶרְחַב הָרִים יוֹם כְּבָר יָפוּחַ
הַשֶּׁמֶשׁ כֶּתֶם וְזָהָב.

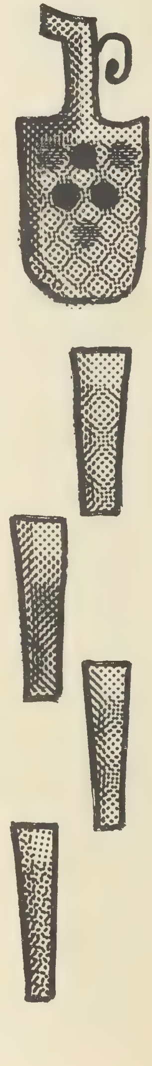
עוּרוּ הוֹי עוּרוּ
שׁוּרוּ בְּנֵי כְּפָרִים
קָמָה הֵן בָּשְׁלָה כְּבָר
עַל פְּנֵי הַכָּרִים.
קִצְרוּ שִׁלְחוּ מַגָּל-
עֵת רֵאשִׁית הַקָּצִיר.

שְׂדֵה שְׂעוֹרִים תַּמָּה זֶה חַג עוֹטֶרֶת
שֶׁפַע יְבוּל וּבְרָכָה.
לִקְרַאת בֹּא הַקּוֹצְרִים בְּזֹהַר מַזְהֶרֶת
חֶרֶשׁ לָעֹמֶר מְחַכָּה.

הָבוּ הָנִיפוּ
נִירוּ לָכֶם נִיר.
חַג לַקָּמָה:
עֵת רֵאשִׁית הַקָּצִיר
קִצְרוּ שִׁלְחוּ מַגָּל
עֵת רֵאשִׁית הַקָּצִיר.

בצאת ישראל ממצרים

סברי
בני ישראל
חברי ורבותי

נקדש את חג הפסח הזה.

נברך מדינת ישראל.
מדינתנו המשיבה שבותנו
ומחדשת ימינו כקדם.

נברך כנוס תפוצותינו.
קבוץ גליותנו בנים
שבים לגבולם.

נברך חלוצים בעם
עושים במלאכה. מפרי
שממה ומחדשי מכורה.
ויתחדשו עלינו מועדים
לשמחה חגים וזמנים
לששון חג חרותנו זכר
ליציאת מצרים שהחינו
וקימנו והגיענו לזמן הזה.

12

הריני מוכן ומזומן לספר
ביציאת מצרים יחד
עם כל בית ישראל

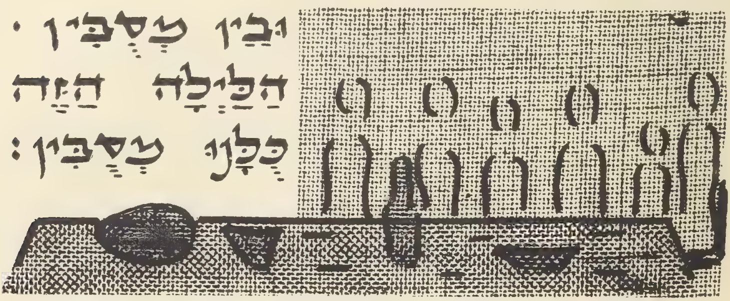
מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה.
הַלַּיְלָה הַזֶּה
כֻּלּוֹ מַצָּה:

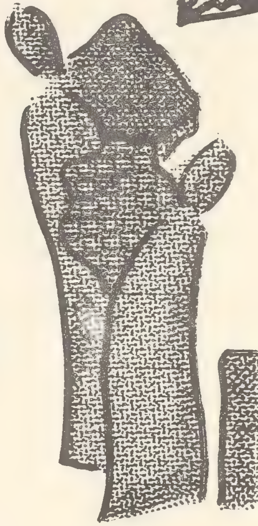
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת.
הַלַּיְלָה הַזֶּה
כֻּלּוֹ מָרוֹר:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִילוּ
פַּעַם אֶחָת.
הַלַּיְלָה הַזֶּה
שְׁתֵּי פְעָמִים:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין
וּבֵין מְסֻבִּין.
הַלַּיְלָה הַזֶּה
כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין:

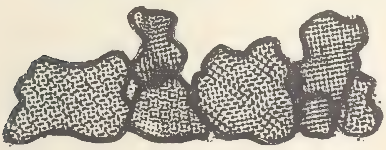

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם.

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה.
וְאִלּוּ לֹא-הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא אֶת-אֲבוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם. הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ
וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים
הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם.
וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים.
כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים. כֻּלָּנוּ זְקֵנִים
כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת-הַתּוֹרָה. מִצְוָה עָלֵינוּ
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמַּרְבֶּה
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח.

עֲבָדִים הָיִינוּ
עַתָּה בְּנֵי חוֹרִין

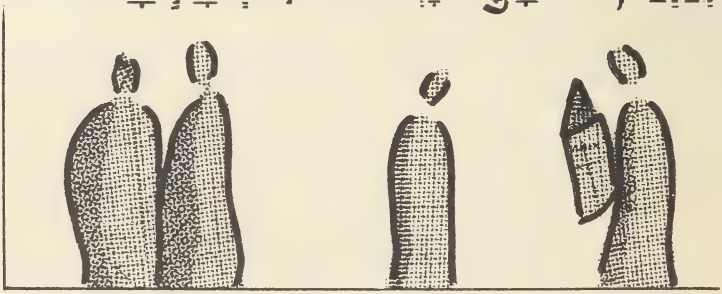
מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי טַרְפוֹן
שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה
עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם
רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

נֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה תוֹרָה:

אֶחָד חָכָם
וְאֶחָד רָשָׁע
וְאֶחָד תָּם
וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר:

עֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
מֵעוֹלָם תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם
וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:
וָאֶקַּח אֶת-אֲבִיכֶם אֶת-אַבְרָהָם
מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל-
אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּה אֶת-זַרְעוֹ
וָאֶתֶּן לוֹ אֶת-יִצְחָק וָאֶתֵּן לְיִצְחָק
אֶת-יַעֲקֹב וְאֶת-עֵשָׂו. וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו
אֶת-הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ.
וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיְמָה:

לֹא יָרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ
לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם
אֶלָּא לָגוּר שָׁם שֶׁנֶּאֱמַר
וַיֹּאמְרוּ אֶל-פַּרְעֹה לָגוּר
בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי-אֵין מִרְעֶה
לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי-
כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
וְעַתָּה יֵשְׁבוּ-נָא עֲבָדֶיךָ
בְּאֶרֶץ-גֹּשֶׁן =

בִּמְתֵי מְעָט כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ
יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרָיְמָה
וְעַתָּה שָׂמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:
וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל מְלַמֵּד
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻיָּנִים שָׁם.
עָצוּם כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ
וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד
וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם:

וירעו אתנו המצרים
כמה שנאמר הבה
נתחכמה לו פן ירבה.
והיה כי תקראנה מלחמה
ונוסף גם הוא על שנאינו
ונלחם בנו ועלה מן הארץ:

ויענונו. ויתנו עלינו עבודה קשה. כמה
שנאמר ויעבדו מצרים את בני-ישראל
בפרך: ונצעק אל יי אלהי אבותינו.
וישמע יי את קלנו. וירא את ענינו ואת
עמלנו ואת לחצנו:

וכאשר יענו אתו
כן ירבה וכן יפרץ

היו ישראל מקוששים את הקש במדבר
ורומסים בחמר ובקש. היה הקש נוקב את
עקביהם והדם מתבוסס בחמר. רחל בת-בנו
של שותלח היתה הרה ללדת ורמסה בחמר
עם בעלה ויצא הולד ממעיה ונתערב בתוך
המלבן. וירד מיכאל והעלהו לפני כסא
הכבוד: באותו לילה נגזר גזר- דין על מצרים.

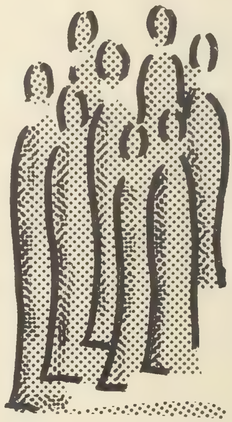
ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא
אל-אחיו וירא בסבלתם ויבקש
פרעה להרג את-משה ויברח
משה מפני פרעה וישב בארץ-מדין ויהי
רעה את-צאן יתרו וינהג את-הצאן אחר
המדבר ויבא אל-הר האלהים חרבה:
וירא מלאך יי אליו בלבת-אש מתוך
הסנה וירא והנה הסנה בער באש
והסנה איננו אכל: ויאמר משה אסרה
נא ואראה את-המראה הגדל הזה
מדוע לא-יבער הסנה:

ויקרא אליו אלהים
מתוך הסנה. משה משה
ראה ראיתי את-עני
עמי אשר במצרים ואת
צעקתם שמעתי. ועתה
לכה ואשלחך אל-פרעה
והוצא את-עמי בני
ישראל ממצרים.

ויאמר עוד אלהים אל-
משה: לך ואספת את-
זקני ישראל ואמרת
אלהם פקד פקדתי אתכם
ואת-העשוי לכם במצרים:
ואמר אעלה אתכם מעני
מצרים אל-ארץ הכנעני
והחתי והאמרי והפרזי
והיבוסי אל-ארץ זבת
חלב ודבש:

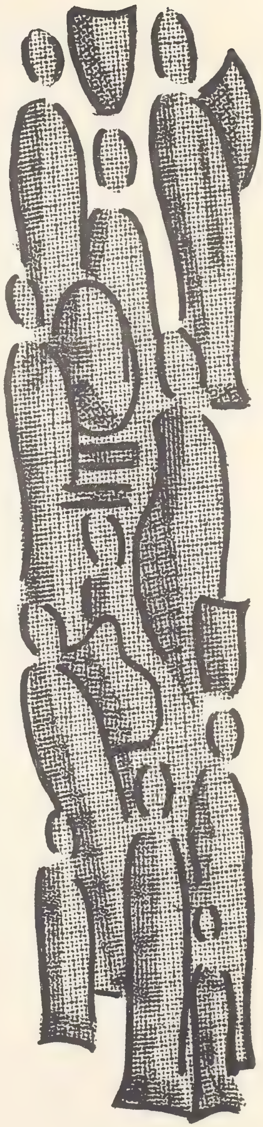

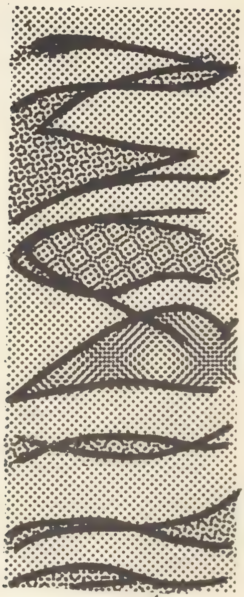
וילך משה ואהרן ויאספו
את-כל-זקני בני-ישראל:
וידבר אהרן את כל-הדברים
אשר-דבר ה' אל-משה ויעש
האתת לעיני העם: ויאמן
העם וישמעו כי-פקד ה'
את-בני ישראל וכי ראה
את-ענים ויקדו וישתחוו:

זכור את היום הזה
אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים:

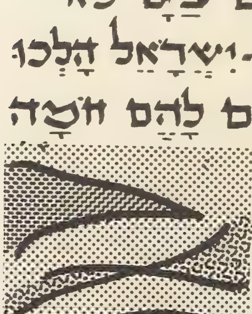
80

ויגד למלך מצרים כי
ברח העם ויהפך לבב
פרעה ועבדיו אל-העם
ויאמרו מה-זאת עשינו
כי-שלחנו את-ישראל
מעבדנו: ויאסר את-רכבו
וירדף אחרי בני-ישראל
וישאו בני-ישראל את
עיניהם והנה מצרים
נסע אחריהם וייראו מאד
ויצעקו בני-ישראל אל-ה'
ויאמרו אל-משה: המבלי
אין-קברים במצרים
לקחתנו למות במדבר.
טוב לנו עבד את-מצרים
ממתנו במדבר:
ויאמר ה' אל-משה
מה-תצעק אלי
דבר אל-בני-ישראל
ויסעו:

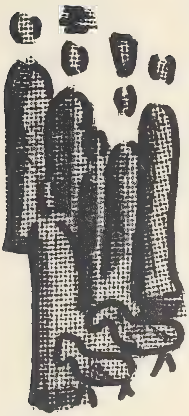

ויולך ה' את-הים ברוח
קדים עזה כל הלילה
וישם את-הים לחרבה
ויבקעו המים: ויבאו בני-
ישראל בתוך הים ביבשה
והמים להם חומה מימינם
ומשמאלם: וירדפו מצרים
ויבאו אחריהם כל סוס
פרעה רכבו ופרשיו אל-
תוך הים: ויט משה
את-ידו על-הים וישב הים לפנות
בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער
ה' את-מצרים בתוך הים: וישבו המים
ויכסו את-הרכב ואת-הפרשים לכל
חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא-
נשאר בהם עד-אחד: ובני-ישראל הלכו
ביבשה בתוך הים והמים להם חמה

מימינם ומשמאלם:
ויושע ה' ביום ההוא את-
ישראל מיד מצרים וירא
ישראל את-מצרים מת
על-שפת הים:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם
בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז:
הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו:
הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס
הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר:

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת:

אָשִׁירָה לַה׳ כִּי-גָאֹה גָּאָה
סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם:

מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם
וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם-סוּף:
תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ
אָבֶן: וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּחֲרֹב קָמֶיךָ
תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ: תִּפֹּל
עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל
זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן:

אותה שעה בקשו מלאכי השרת
לומר שירה לפני הקדוש ברוך
הוא: אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מעשי ידי טובעים בים
ואתם אומרים שירה לפני:

ברוך שומר הבטחתו לישראל:
ברוך הוא שהקדוש ברוך הוא חשב
את הקץ לעשות כמה שאמר
לאברהם אבינו בברית בין הבתרים
שנאמר ויאמר לאברם ידוע תדע כי
גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום
וענו אתם ארבע מאות שנה · וגם את
הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי - כן
יצאו ברכש גדול:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו:
שלא אחד בלבד עמד עלינו
לכלותינו אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכלותינו
והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁלֹּא
אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח
לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח
מַצָּה
וּמָרוֹר

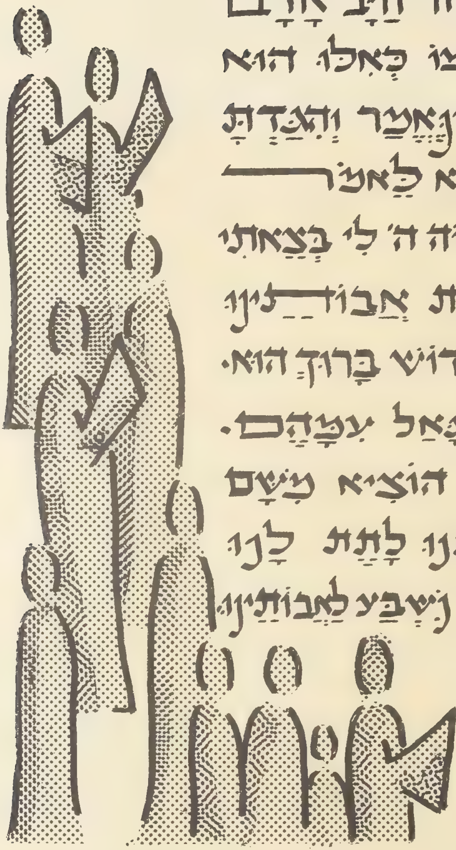
פֶּסַח

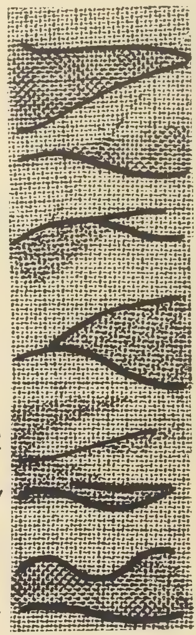
שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה.
עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם:

מַצָּה זוֹ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה.
עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל
אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ וַיֹּאפוּ אֶת
הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם
עֻגוֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ
מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ
וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה.
עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת
חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא
יָצָא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ
לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי
מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ
בִּלְבַד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.
אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם.
שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם
לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לָתֶת לָנוּ
אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ.

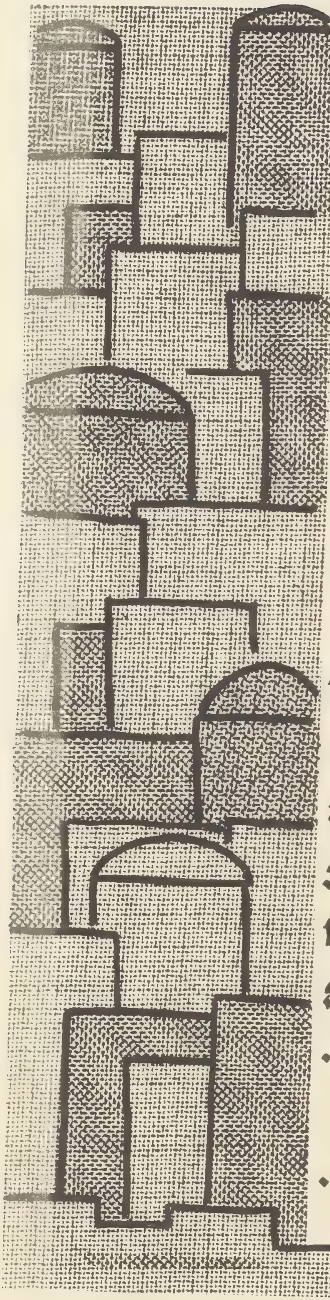

וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר
וְלֹא מָצְאוּ מַיִם. וַיִּצְמָא הָעָם
לַמַּיִם וַיִּלֶן הָעָם עַל מֹשֶׁה
וַיֹּאמֶר: לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ
מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי וְאֶת בָּנַי
וְאֶת מִקְנַי בַּצָּמָא. וּמֹשֶׁה הִכָּה
בַּסֶּלַע וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מָיִם.

וַתִּשָּׂא כָּל-הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת
קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא:
וַיִּלֹּנוּ עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן כֹּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם כָּל-
הָעֵדָה לוּ-מַתְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ-מָתְנוּ: וְלָמָה
ה׳ מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ יִהְיוּ
לָבַז הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרָיְמָה :
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו נִתְּנָה
רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה:

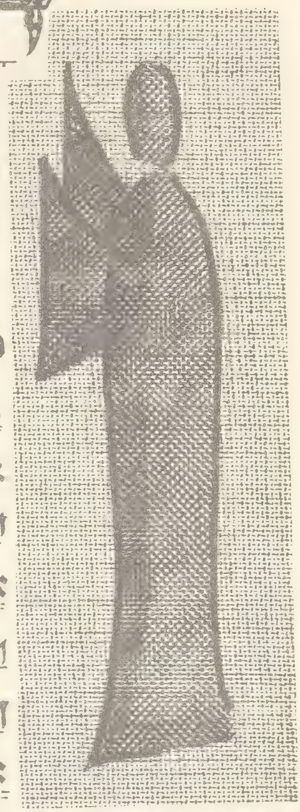
וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֲנָשִׁים לָתוּר אֶת
אֶרֶץ כְּנָעַן · וַיָּשֻׁבוּ מִתּוּר הָאָרֶץ
וַיְסַפְּרוּ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הִוא: אֶפֶס
כִּי-עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת
לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת אֶל-הָעָם כִּי-חָזָק הוּא
מִמֶּנּוּ: וַיַּהַס כָּלֵב אֶת-הָעָם אֶל-
מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אֹתָהּ
כִּי-יָכוֹל נוּכַל לָהּ :

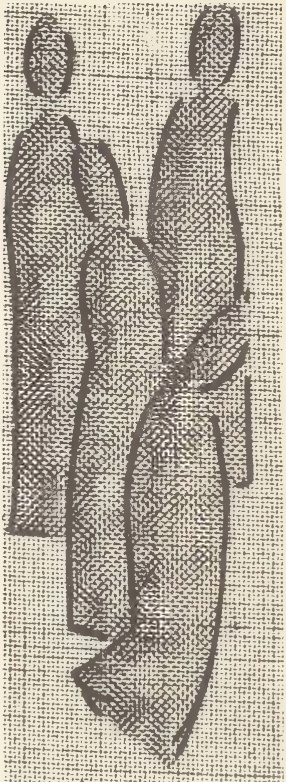
עַל-חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם
הִפְקַדְתִּי שֹׁמְרִים כָּל-
הַיּוֹם וְכָל-הַלַּיְלָה תָּמִיד
לֹא יֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּרִים אֶת-יְיָ
אַל-דֳּמִי לָכֶם: וְאַל-תִּתְּנוּ
דֳמִי לוֹ עַד-יְכוֹנֵן וְעַד-
יָשִׂים אֶת-יְרוּשָׁלַיִם
תְּהִלָּה בָּאָרֶץ:

וָאוֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם
רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר
אֲנַחְנוּ בָהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַיִם
חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ
בָאֵשׁ: לְכוּ וְנִבְנֶה
אֶת-חוֹמַת
יְרוּשָׁלַיִם
וְלֹא-נִהְיֶה
עוֹד חֶרְפָּה.

וַיֹּאמְרוּ: נָקוּם וּבָנִינוּ.

הָיְתָה עָלַי יַד־יְהוָה
וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי
בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא
מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי
עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה
רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה
וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר
אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲתִחְיֶינָה
הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר
אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה יָדָעְתָּ׃
וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־
הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת
שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה
לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בָכֶם רוּחַ
וִחְיִיתֶם׃ וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהַעֲלֵתִי
עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי
בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי
וְהִנֵּה־רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ׃
וְרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה

וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר
מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין
בָּהֶם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא
אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶן־אָדָם
וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ כֹּה־
אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה מֵאַרְבַּע
רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי
בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ׃
וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנִי וַתָּבוֹא
בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ
עַל־רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד
מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית
יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ
וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ׃ לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה אֲנִי פֹתֵחַ אֶת־
קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי
וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וִידַעְתֶּם
כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּפִתְחִי אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי
אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי׃ וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם
וִחְיִיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל־אַדְמַתְכֶם׃

הנה אני לוקח את-בני ישראל
מבין הגוים אשר הלכו-שם
וקבצתי אתם מסביב והבאתי
אתם אל אדמתם: ועשיתי
אתם לגוי אחד בארץ:

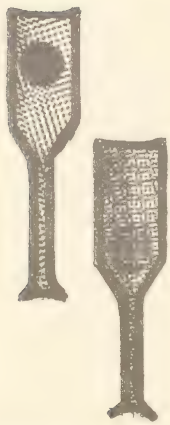
כי בשמחה תצאון
ובשלום תובלון
ההרים והגבעות
יפצחו לפניכם רנה וכל
עצי השדה ימחאו כף:

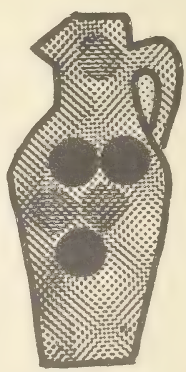
ולקחתי אתכם מן-הגוים וקבצתי
אתכם מכל-הארצות והבאתי
אתכם אל-אדמתכם: ונתתי לכם
לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם
והסרתי את-לב האבן מבשרכם
ונתתי לכם לב בשר: וישבתם
בארץ אשר נתתי לאבתיכם:

גדול יום קבוץ גליות
כיום שנבראו בו שמים וארץ

ברוך אשר גאלנו
וגאל את אבותינו
ממצרים והגיענו הלילה
הזה לאכול בו מצה
ומרור. כן יגיענו למועדים
ולרגלים אחרים הבאים
לקראתינו לשלום שמחים
בבנין עירך וששים
בעבודתך ונודה לך
שיר חדש על גאלתנו
ועל פדות נפשנו:

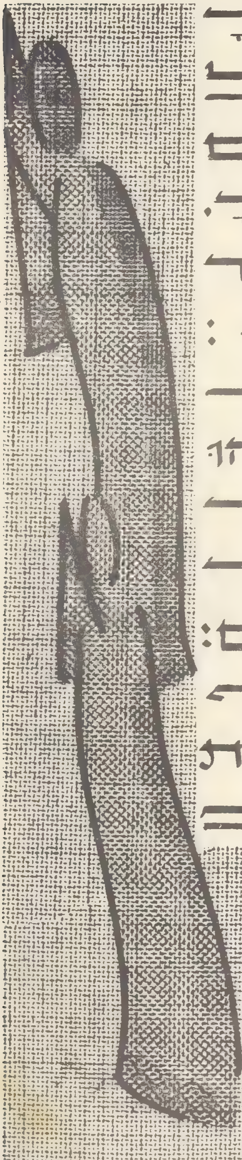

על הגפן ועל
פרי הגפן ועל תנובת
השדה ועל ארץ
חמדה טובה ורחבה
שנחלו אבותינו
ואנו לאכול מפריה
ולשבע מטובה-
לדורים.

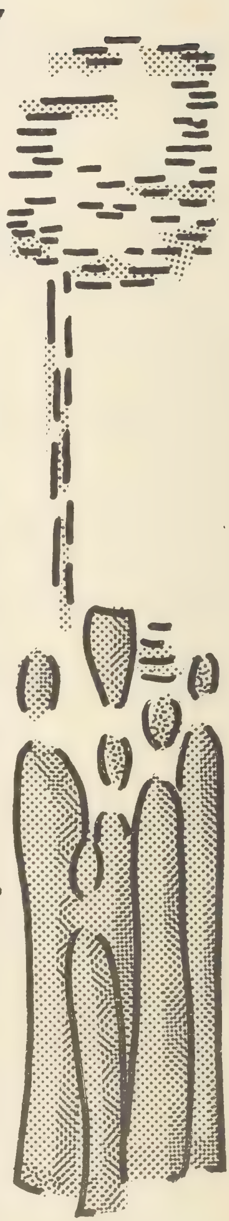
שפך

חמתך
אל
הגוים
אשר לא־ידעוך.
ועל ממלכות אשר
בשמך לא קראו:
כי אכל את־
יעקב ואת־נוהו
השמו: שפך
עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם:
תרדוף באף
ותשמידם מתחת
שמי יי

הנה ימים באים
ונגש חורש בקוצר
ודרך ענבים במשך הזרע
והטיפו ההרים עסיס
וכל-הגבעות תתמוגגנה:

ושבתי את שבות עמי ישראל
ובנו ערים נשמות וישבו
ונטעו כרמים ושתו את-יינם
ועשו גנות ואכלו את-פריהם:
ונטעתים על-אדמתם
ולא ינתשו עוד מעל אדמתם:

עוד אבנך ונבנית
בתולת ישראל
עוד תעדי תפיך
ויצאת במחול משחקים:
עוד תטעי כרמים
בהרי שמרון
נטעו נטעים וחללו:

וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה
הַר בֵּית-יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא
מִגְּבָעוֹת וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם: וְהָלְכוּ
עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל—
הַר-יְהוָה אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן
תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלָיִם:
וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים
רַבִּים וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים
וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת לֹא-יִשָּׂא
גּוֹי אֶל-גּוֹי חֶרֶב וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה:

עַל הַר-גָּבֹהַ עֲלִי-לָךְ
מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי
בַכֹּחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת
יְרוּשָׁלִָם הָרִימִי אַל
תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי
יְהוּדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם:

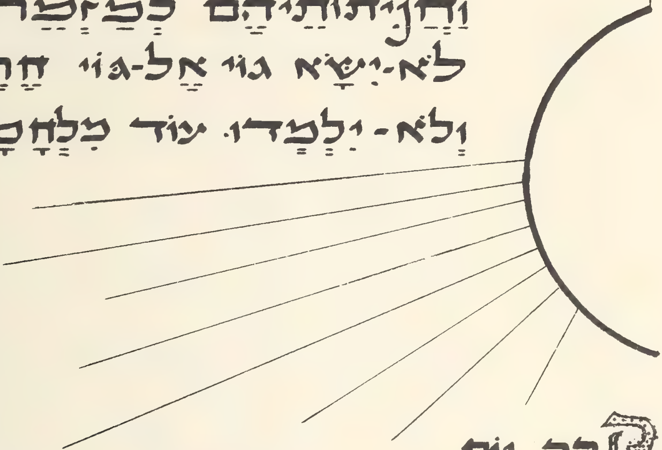
יום ליבשה
נהפכו מצולים
שירה חדשה
שבחו גאולים.

דגלי כן תרים
על הנשארים
ותלקט נפזרים
כמלקט שבלים:

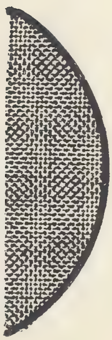

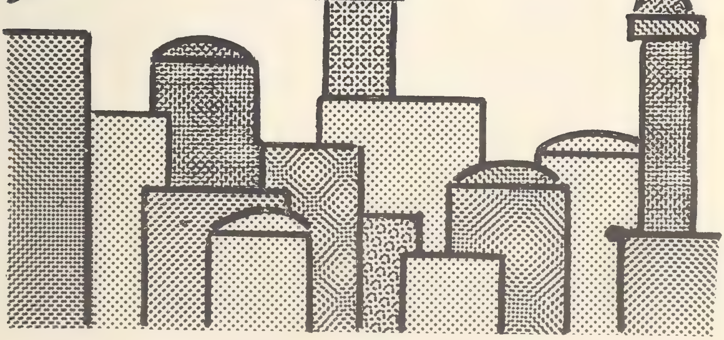
האל ברכנו
לחם לשבע תן
הרבה יבול ארצנו
פריה חונן
יוצאי מצרים
זנת במן
הב נא גם לנו
ממגד דגן:

והיה באחרית - הימים
וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות
לא-ישא גוי אל-גוי חרב
ולא - ילמדו עוד מלחמה:

קרב יום
אשר הוא לא יום ולא לילה
תאיר כאור יום חשכת לילה
שומרים הפקד לעירך
כל היום וכל הלילה:

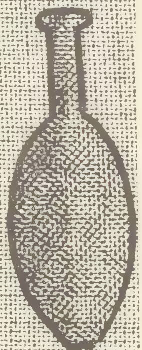

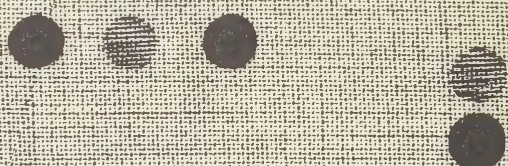

חסל

סדור פסח
כהלכתו
ככל משפטו
וחקתו
כאשר זכינו
לסדר אותו
כן נזכה
לעשותו
זך שוכן
מעונה
קומם קהל
עדת מי מנה
בקרוב נהל
נטעי כנה
פדוים לציון
ברנה.

חַד גַּדְיָא

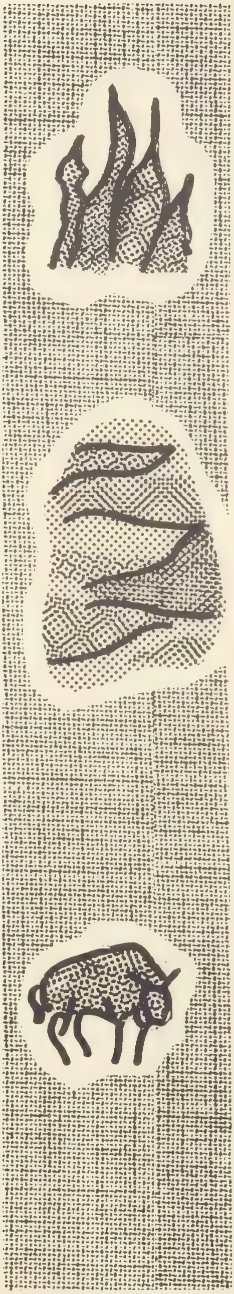

גְּדִי אֶחָד קָנָה אַבָּא
בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד בִּשְׁנֵי זוּזִים
חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא

בָּא הֶחָתוּל וְאָכַל אֶת הַגְּדִי
שֶׁקָּנָה אַבָּא בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד . . .

בָּא הַכֶּלֶב וְנָשַׁךְ אֶת הֶחָתוּל
שֶׁאָכַל אֶת הַגְּדִי
שֶׁקָּנָה אַבָּא בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד . . .

בָּא הַמַּקֵּל וְהִכָּה אֶת הַכֶּלֶב
שֶׁנָּשַׁךְ אֶת הֶחָתוּל
שֶׁאָכַל אֶת הַגְּדִי
שֶׁקָּנָה אַבָּא בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד . . .

בָּאָה אֵשׁ וְשָׂרְפָה אֶת הַמַּקֵּל
שֶׁהִכָּה אֶת הַכֶּלֶב
שֶׁנָּשַׁךְ אֶת הֶחָתוּל
שֶׁאָכַל אֶת הַגְּדִי
שֶׁקָּנָה אַבָּא בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד...

בָּאוּ מַיִם וְכָבוּ אֶת הָאֵשׁ
שֶׁשָּׂרְפָה אֶת הַמַּקֵּל
שֶׁהִכָּה אֶת הַכֶּלֶב
שֶׁנָּשַׁךְ אֶת הֶחָתוּל
שֶׁאָכַל אֶת הַגְּדִי
שֶׁקָּנָה אַבָּא בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד...

בָּא הַשּׁוֹר וְשָׁתָה אֶת הַמַּיִם
שֶׁכָּבוּ אֶת הָאֵשׁ
שֶׁשָּׂרְפָה אֶת הַמַּקֵּל
שֶׁהִכָּה אֶת הַכֶּלֶב
שֶׁנָּשַׁךְ אֶת הֶחָתוּל
שֶׁאָכַל אֶת הַגְּדִי
שֶׁקָּנָה אַבָּא בִּשְׁנֵי זוּזִים
גְּדִי אֶחָד...

אַדִּיר בִּמְלוּכָה
בָּחוּר כַּהֲלָכָה:
גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ. לְךָ כִּי לְךָ. לְךָ אַף לְךָ. לְךָ
יְיָ הַמַּמְלָכָה. כִּי לוֹ נָאֶה. כִּי לוֹ יָאֶה:

דָּגוּל בִּמְלוּכָה. הָדוּר
כַּהֲלָכָה. וָתִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ.

זַכַּאי בִּמְלוּכָה. חָסִין
כַּהֲלָכָה. טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ..

יָחִיד בִּמְלוּכָה. כַּבִּיר
כַּהֲלָכָה. לִמּוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ.

מָרוֹם בִּמְלוּכָה · נוֹרָא
כַּהֲלָכָה · סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ ··

עָנָו בִּמְלוּכָה · פּוֹדֶה
כַּהֲלָכָה · צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ ··

קָדוֹשׁ בִּמְלוּכָה · רַחוּם
כַּהֲלָכָה · שִׁנְאַנָּיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ ··

תַּקִּיף בִּמְלוּכָה · תּוֹמֵךְ
כַּהֲלָכָה · תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ:

לְךָ וּלְךָ · לְךָ כִּי לְךָ · לְךָ אַף לְךָ · לְךָ
יְיָ הַמַּמְלָכָה · כִּי לוֹ נָאֶה · כִּי לוֹ יָאֶה:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ

אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית

שְׁלֹשָׁה אָבוֹת

אַרְבַּע אִמָּהוֹת

חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה

שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה

שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא

שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה

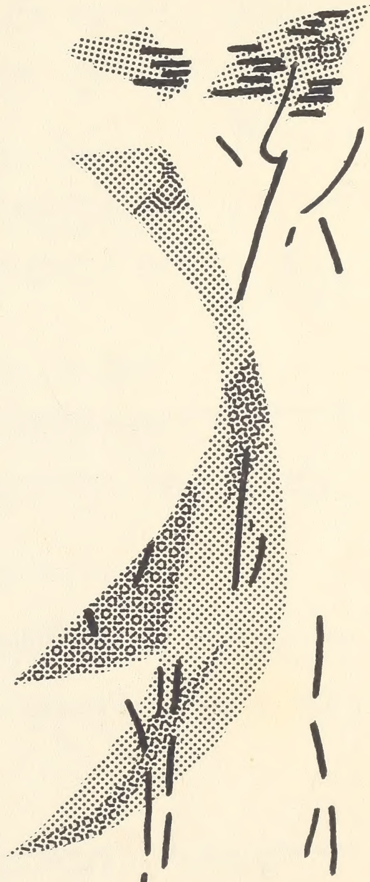
תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה

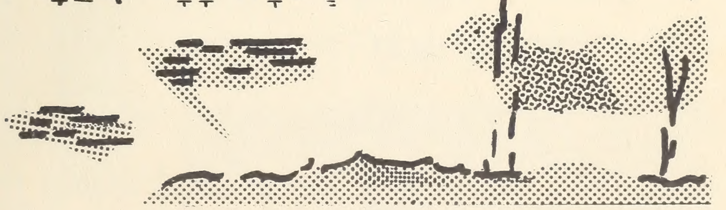
עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא

אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא

שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִדַּיָּא

עטור וכתב: חנן דוד · תשכו · 1966 · דפוס דף · תל-אביב